

Sprawozdanie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita za rok 2016

W roku 2016 Stowarzyszeniem Otwarta Rzeczpospolita kierował Zarząd: Marek Gumkowski (prezes), Magdalena Czyż (wiceprezeska), Jan Herczyński (skarbnik), Damian Wutke (sekretarz), Jan Górski, Elżbieta Petrajtis - O'Neill, Krzysztof Podemski, Monika Wieczyńska (członkowie).

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo – Wyborczym 12 marca 2016 roku do Zarządu został wybrany również Jan Gebert. 14 czerwca 2016 roku złożył jednak oświadczenie o rezygnacji z zasiadania w Zarządzie.

Komisja Rewizyjna: Ludwika Wujec (przewodnicząca), Antoni Sułek, Natalia Woroszyńska (członkowie).

Pracami biura Otwartej Rzeczpospolitej do końca czerwca kierowała Magdalena Grudzińska. Od 1 lipca biurem kieruje Damian Wutke. W związku z działalnością statutową i dalszym funkcjonowaniem portalu www.zglosnienawisc.otwarta.org zatrudniliśmy naszą wcześniejszą wolontariuszkę – Ewę Mirkowską-Treugutt. Dodatkowo prace biura, przede wszystkim przy obsłudze portalu, wspiera dwójka wolontariuszy: Magdalena Kurek oraz Mateusz Hoffmann.

31 grudnia 2016 roku Otwarta Rzeczpospolita liczyła 178 członków zwyczajnych. W minionym roku przyjęliśmy 15 nowych członków.

W 2016 roku pożegnaliśmy zmarłych członków i członków założycieli Otwartej Rzeczpospolitej:

Marię Lipską (5 stycznia 2016)

Mirosława Sawickiego (31 stycznia 2016)
Michała Jagiełłę (1 lutego 2016)
Elżbietę Tarkowską (3 marca.2016)
Marka Chimiaka (10 czerwca 2016)
Andrzeja Wajdę (9 października 2016)
Jerzego Szackiego (25 października 2016)
Jerzego Pomianowskiego (29 grudnia 2016)

W 2017 roku pożegnaliśmy zmarłych członków:

Zygmunta Baumana (9 stycznia 2017)
Katarzynę Lipszyc (11 lutego 2017)

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 zebrań Zarządu OR i 1 zebranie Rady Programowej.

Sprawozdanie merytoryczne

1. Działalność statutowa.
2. Program dotacyjny „Demokracja w Działaniu”.
3. Otwarte debaty.
4. Konkurs prac magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego.
5. Kalendarium ważniejszych wydarzeń i inicjatyw.

1. Działalność statutowa

a/ monitoring aktów nienawiści

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku w ramach naszej działalności statutowej przesłaliśmy do organów ścigania (policja, prokuratura, Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) 157 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Większość zgłoszeń dotyczyła wypowiedzi publikowanych w Internecie, o których byliśmy informowani za pośrednictwem portalu www.zglosnienawisc.otwarta.org. Zgodnie z przyjętymi przez nasz zespół procedurami, na wstępie ocenialiśmy wiarygodność zgłoszeń, a następnie, jeśli uznaliśmy że dana treść wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, przekazywaliśmy sprawę organom ścigania. W tym samym okresie prezes Stowarzyszenia złożył w charakterze świadka zeznania na Policji w 33 wniesionych przez Otwartą Rzeczpospolitą sprawach oraz jeden raz wystąpił przez Sądem Rejonowym dla m. st. Warszawy w procesie wytoczonym w związku z wniesionym przez nas zawiadomieniem.

b/ interwencje prawne i ich skutki

Niewyczerpanie znamion czynu zabronionego było przyczyną odmowy wszczęcia lub umorzenia dochodzenia w 51 sprawach przez nas zgłoszonych. Niewykrycie sprawcy w 11 sprawach. W przypadku 19 spraw nie znamy przyczyny odmowy wszczęcia lub umorzenia dochodzenia. Zgodnie z art. 325e par. 1 kpk postanowienie o wszczęciu lub odmowie wszczęcia dochodzenia, jego umorzeniu oraz zawieszeniu nie wymaga uzasadnienia (konstytucyjność tego przepisu potwierdził w 2014 roku Trybunał Konstytucyjny). W 3 sprawach zawieszono postępowanie. W jednym przypadku przesłano do sądu wnioski o ukaranie sprawcy przestępstwa, a w jednym wniosek o warunkowe umorzenie dochodzenia karnego. W 71 przypadkach nadal nie znamy rozstrzygnięcia (wydano decyzję o wszczęciu dochodzenia lub przekazaniu do właściwej Prokuratury).

c/ odwołania i zażalenia od decyzji o niepodjęciu lub umorzeniu postępowania

Stowarzyszenie złożyło blisko 30 odwołań i zażaleń od decyzji o niepodjęciu postępowania w zgłoszonych sprawach lub o ich umorzeniu. Choć w niektórych wypadkach prokuratury dostarczyły nam uzasadnienia swoich decyzji, jednak w większości przypadków nie otrzymaliśmy uzasadnienia, ponieważ – wedle przedstawianej nam przez prokuratury i policję

argumentacji – Stowarzyszeniu, które nie jest ani pokrzywdzonym, ani świadkiem w sprawie, uzasadnienie się nie należy.

d/ interwencje społeczne oraz monitoring inicjatyw na rzecz tolerancji

Ten rodzaj działalności Stowarzyszenia obejmuje uczestnictwo w zbiorowych protestach i petycjach, tworzenie i wysyłanie listów i pism do przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej różnego szczebla, instytucji i organizacji itp., a także wystąpienia przedstawicieli Stowarzyszenia w mediach (wypowiedzi dla prasy, w radiu i telewizji). W okresie sprawozdawczym podjęliśmy ponad 30 takich interwencji. Rejestrowaliśmy również i wspieraliśmy wydarzenia świadczące o przeciwdziałaniu aktom nietolerancji, reagowaniu na nie i zapobieganiu im podejmowane przez instytucje oraz organizacje pozarządowe. Ważniejsze tego rodzaju inicjatywy Stowarzyszenia są opisane w Kalendarium ważniejszych wydarzeń i inicjatyw – pkt.5).

2. Program dotacyjny „Demokracja w Działaniu”

W lipcu 2016 roku otrzymaliśmy wsparcie finansowe w ramach Programu Dotacyjnego „Demokracja w Działaniu” prowadzonego przez Fundację im. Stefana Batorego. Środki te umożliwiły nam dalsze monitorowanie nienawistnych zdarzeń, weryfikowanie ich wiarygodności, podejmowanie interwencji prawnych i/lub obywatelskich, lokowanie zebranych incydentów na portalu, opracowywanie ekspertyz prawnych, socjologicznych, językowych oraz nagłaśnianie identyfikowanych przez nas problemów i zjawisk. Czynimy to przede wszystkim za pomocą narzędzia wypracowanego we wcześniejszym projekcie – portalu www.zglosnienawisc.otwarta.org. Dodatkowo planujemy powrót do organizacji seminariów eksperckich, gdzie teoretycy i praktycy omawiać będą ujawnione na portalu incydenty, decyzje prokuratury i sądów, a także będą starali się wypracowywać rekomendacje zarówno dla decydentów, jak i działaczy organizacji pozarządowych.

Ważnym celem całego programu jest konsolidacja środowiska pozarządowego, a także tworzenie bazy wiedzy dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, gdzie będą oni mogli nie tylko zgłaszać nienawistne ataki, ale też znaleźć odpowiedź, jak na nie reagować. Jednym ze sposobów realizacji tego celu jest przygotowanie przez nas *Przewodnika dla działaczy*

organizacji pozarządowych, dostępnego na naszej [stronie](#) i szeroko rozpowszechnianego w środowisku.

3. Otwarte debaty

26 kwietnia 2016 roku odbyła się X Publiczna Debata Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita i Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana przy współudziale Polskiego PEN Clubu pt. *Warto być przyzwoitym ...czyli o tym jak zachować przyzwoitość w nieprzyzwoitym świecie?* dedykowana pamięci Władysława Bartoszewskiego. W panelu wprowadzającym do debaty uczestniczyli Stanisław Obirek i Monika Płatek. Obrady prowadziła Iwona Smolka.

W Debacie wzięło udział około 130 osób zgromadzonych w Teatrze Polskim. Transmisję, za pośrednictwem Internetu, śledziło 526 osób z całego świata – ze Szwajcarii, Belgii, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Wielkiej Brytanii, RPA.

9 listopada 2016 roku odbyła się XI Publiczna Debata Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita i Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana. Obrady pod hasłem *Dobry nauczyciel to kto? ... czyli o roli, powinnościach i odpowiedzialności nauczyciela* dedykowane były pamięci dwojga wybitnych nauczycieli – Anny Radziwiłł i Mirosława Sawickiego. Debatę prowadził Jacek Jakubowski, a w panelu wprowadzającym do dyskusji uczestniczyli Krystyna Starczewska, Izabela Muszyńska oraz Łukasz Ługowski.

Transmisję za pośrednictwem naszej strony internetowej uruchomiło w sumie 275 widzów z Australii, Belgii, Kanady, Czech, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Izraela, Holandii, Polski, Rosji, USA oraz ze Szwecji i Słowacji. Transmisję na Facebooku odtworzyło 213 osób.

4. Konkurs prac magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego

Do organizowanego przez Otwartą Rzeczpospolitą Konkursu prac magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego – jego XXI edycji – zakwalifikowano 25 prac, spośród których wyłoniono 9 prac, którym przyznano nagrody i wyróżnienia. Jedna praca otrzymała nagrodę I stopnia (ufundowaną przez Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza), cztery – nagrodę II stopnia (nagroda specjalna Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita; nagroda im. Gajki Kuruonowej, nagroda im. Joanny Wiszniewicz), czterem pracom przyznano wyróżnienia. Uroczystość rozdania nagród XXI edycji Konkursu odbyła się 23 czerwca 2016 r. w sali im. Adama Mickiewicza w Pałacu

Staszica. Nazwiska laureatów, tytuły prac oraz sprawozdanie z wręczenia i rozmowy z wyróżnionymi autorami można znaleźć na stronie www.otwarta.org.

Do XXII edycji Konkursu w 2017 r. zakwalifikowano 36 prac.

5. Kalendarium ważniejszych wydarzeń i inicjatyw - udział przedstawicieli OR w spotkaniach i konferencjach.

Rok 2016

11.01

11 stycznia 2016 r. odbyło się z Poznaniu, organizowane przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poznań, seminarium „Uchodźstwo – przyczyna czy skutek pogwałcenia praw człowieka?”. Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita objęło to wydarzenie swoim patronatem.

13.01

11 stycznia 2016 r. Zarząd i Rada Programowa Otwartej Rzeczpospolitej wysłały list otwarty do Pani Premier, Prezydenta oraz Marszałków Sejmu i Senatu. Członkowie Zarządu i Rady Programowej w imieniu Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita deklarują, że przyłączają się do ruchu obywatelskiego na rzecz obrony demokracji w naszym kraju.

22.01

Otwarta Rzeczpospolita podpisała oświadczenie Europejskiej Sieci przeciwko Rasizmowi. Przypadający 27 stycznia Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu to moment, w którym podkreślamy potrzebę budowania solidarności pomiędzy wspólnotami w celu likwidacji wszelkich form rasizmu. W oświadczeniu sygnatariusze wezwali państwa członkowskie Unii Europejskiej do większego zaangażowania w walce z tym zjawiskiem.

11.02

Otwarta Rzeczpospolita wraz z 54 polskimi organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz wolnego od wszelkich przejawów dyskryminacji społeczeństwa, wystosowała apel w sprawie ostatnich wydarzeń, które dotknęły naszych Przyjaciół – Dariusza Paczkowskiego, Joannę Grabarczyk oraz Stowarzyszenie Lambda (sprawa dotyczyła gróźb fizycznej eksterminacji, niszczenia mienia, rozsyłania „listów gończych”, seksistowskich komentarzy i gróźb zbiorowego gwałtu).

Zwróciliśmy się do Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Komendanta Głównego Policji oraz Pełnomocnika Rządu ds. Społeczeństwa Obywatelskiego z prośbą o objęcie tych spraw ich szczególnym zainteresowaniem.

24 lutego 2016 roku na list odpowiedział minister Wojciech Kaczmarczyk – Pełnomocnik Rządu ds. Społeczeństwa Obywatelskiego i Równego Traktowania. Odpowiedź ta stanowiła wyraz niezrozumienia istoty i wagi problemu, o którym alarmowaliśmy. Pełnomocnik nie odniósł się jednoznacznie do treści listu. Podkreślał prymat wolności słowa nad kwestią zwalczania mowy nienawiści i ochrony działaczy organizacji antydyskryminacyjnych. Takie stanowisko w naszym odczuciu mija się ze społeczną misją Pełnomocnika. Dla nas niezmiennie pozostaje przekonanie, że wolność słowa i gwarantowana przez Konstytucję swoboda wyrażania opinii nie usprawiedliwia słownych i fizycznych ataków na kogokolwiek.

25.02

Koalicja Równych Szans, której członkiem jest Otwarta Rzeczpospolita, wystosowała apel do Rzecznika Praw Obywatelskich ws. powołania Rady do spraw Równego Traktowania. Apel podpisało ponad sześćdziesiąt organizacji społecznych działających w obszarze ochrony praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji.

03.03

3 marca w Faktycznym Domu Kultury w Warszawie przy ul. Gałczyńskiego 12 odbyło się spotkanie z Kingą Kosińską, autorką książki „Brudny róż. Zapiski z życia, którego nie było, oraz panelowa dyskusja nad poruszonymi w książce problemami. Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita była jednym z patronów tego wydarzenia.

14.03

14 marca 2016 roku wystosowaliśmy list do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Rady Etyki Mediów, w którym prosimy o zdecydowaną reakcję na wpis Filipa Rdesińskiego. Dyrektor poznańskiego Radia Merkury umieścił na swoim profilu zdjęcie hitlerowskich żołnierzy opatrując je podpisem „Komitet Obrony Demokracji w akcji”. Alarmowaliśmy, że taki sposób wyrażania opinii stoi w sprzeczności z etyką dziennikarską, a także budzi wątpliwości prawne i moralne.

14.03

W dniu 1.03.2016 w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Małachowskiego w Płocku odbyła się uroczystość ku czci Żołnierzy Wyklętych. Na zaproszenie dyrektor szkoły pani Katarzyny Góralskiej pojawili się na niej przedstawiciele Obozu Narodowo-Radykalnego

„z falangą na ramieniu i ryngrafem na piersi”, a ich przemówienie utrzymane było w duchu nacjonalistycznym. Obecność organizacji ksenofobicznej, rasistowskiej, antysemickiej i homofobicznej w szkole publicznej stoi w jawnej sprzeczności z edukacją równościową i antydyskryminacyjną, do jakiej szkoła jest zobowiązana. Po otrzymaniu informacji o tym niepokojącym zdarzeniu, przedstawiciel OR odbył rozmowę telefoniczną z przedstawicielem Mazowieckiego Kuratorium Oświaty. 14 marca 2016 r. wysłaliśmy również list do Kuratorium, w którym protestujemy przeciwko obecności skrajnych grup w szkołach publicznych, a także prosimy o kompleksowe przyjrzenie się sprawie i wyciągnięcie konsekwencji w stosunku do osób za to odpowiedzialnych.

W odpowiedzi (8 kwietnia) na nasz list płocka delegatura Kuratorium Oświaty przypomniała dyrekcji szkoły o konieczności dokonywania wnikliwej analizy programu i uroczystości szkolnych, zwłaszcza tych które nie są organizowane przez szkołę, a przez zaproszonych gości. Dodatkowo, 21 marca, Rada Rodziców wydała oświadczenie, w którym zobowiązała się do uczestniczenia w procesie budowania szkoły wolnej od uprzedzeń i nietolerancji.

14.03

W poniedziałek 14 marca 2016 roku w o godz. 12:00 w WARSZTACIE na pl. Konstytucji 4 (na rogu z ulicą Koszykową) ogłoszono Obywatelski Pakt na rzecz Mediów Publicznych, którym z inicjatywy Obywateli Kultury, Obywateli Nauki i Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych we współpracy z otwartą koalicją organizacji, ruchów i stowarzyszeń obywatelskich, kulturalnych i społecznych zainaugurowano debatę nad kształtem mediów publicznych. Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita jest jedną z organizacji, które przyłączyły się do Paktu.

19.03

19 marca w Warszawie odbyła się ogólnopolska demonstracja „Powiedz nie rasizmowi!”. Okazją do wyjścia na ulice był przypadający właśnie wtedy Międzynarodowy Dzień Walki z Rasizmem. List intencyjny w sprawie organizacji manifestacji podpisali m. in. Robert Biedroń, Sławomir Broniarz, Sylwia Chutnik, Michał Głowiński, a także Marek Gumkowski – prezes Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita.

28.04

28 kwietnia, w imieniu sygnatariuszy złożyliśmy w Biurze Podawczym Kancelarii Prezydenta RP Apel w związku z dewastacją Pomnika Pamięci Zagłady Romów w Borzęcinie Dolnym. Pod Apellem podpisało się blisko 100 przedstawicieli świata nauki i kultury, a także liczne

organizacje pozarządowe. Wśród sygnatariuszy znaleźli się członkowie Rady Programowej, Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej naszego Stowarzyszenia.

06.05

6 maja br. Zarząd Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita wystosował list do Pani Premier Beaty Szydło, w którym wyraziliśmy nasze głębokie zaniepokojenie z powodu ogłoszonego w „Monitorze Polskim” (poz. 413) Zarządzenia nr 53 Prezesa Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia br. w sprawie zniesienia z dniem 1 czerwca Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji.

01.06

1 czerwca Zarząd Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita wystosował list do dyrekcji gimnazjum w Czernicy, w związku z planowanym na dzień 4 czerwca wykładem Bartłomieja Ilcewicza. „Z głębokim niepokojem odnosimy się do informacji prasowych, z których wynika, że 4 czerwca prelekcję w placówce, którą Pani zarządza, ma wygłosić Bartłomiej Ilcewicz – działacz zachodniopomorskiego Ruchu Narodowego, jawnie wzywający do nienawiści wobec uchodźców. Niepokoi nas fakt, że w tak ważnym dla polskiej demokracji dniu, jakim jest 4 czerwca, wykład będzie dotyczyć „Żołnierzy Wyklętych” – pisaliśmy w liście.

29.06

W liście skierowanym do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Rady Etyki Mediów oraz Rady Programowej TVP S.A., przesłanym również do Zarządu Telewizji Polskiej oraz do sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu, pisaliśmy m.in.:

„Misją Telewizji Polskiej powinno być, podobnie jak naszego Stowarzyszenia, budowanie otwartego, tolerancyjnego, różnorodnego społeczeństwa. Dlatego z wielkim niepokojem obserwowaliśmy program „Studio YaYo” z dn. 26 czerwca, w którym Ryszard Makowski wykonał utwór, bazujący na stereotypach i uprzedzeniach wobec Żydów”.

11.07

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej organizował 18 lipca wykład Stanisława Michalkiewicza pt. „Polska w Unii Europejskiej”. Protestowaliśmy przeciwko zapraszaniu przez państwową instytucję człowieka, który zamiast budować mosty w coraz bardziej podzielonym społeczeństwie, z uporem maniaka pali je i niszczy. Jesteśmy przekonani, że są Państwo w stanie zaprosić kogoś, kto rzeczywiście może poprowadzić wykład pt. „Polska w Unii Europejskiej”. Dotychczasowa działalność Stanisława Michalkiewicza pozwala nam sądzić, że wykorzysta on spotkanie to do szerzenia nienawiści i obrażania wszystkich, którzy

w jego odczuciu na szacunek nie zasługują – pisaliśmy w liście skierowanym do dyrekcji Funduszu.

13.07

Z inicjatywy Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka 40 polskich organizacji pozarządowych zwróciło się do Papieża, prosząc o poruszenie kwestii mowy nienawiści podczas spotkań z młodzieżą. W apelu podkreślono, że odpowiedzialność za słowo jest jednym z kluczowych wyzwań dzisiejszego świata. Wolność słowa gwarantowana w art. 54 Konstytucji RP i w art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wiąże się z odpowiedzialnością. Nienawistne treści nie podlegają jednak ochronie. Przeciwdziałanie mowie nienawiści wymaga podejmowania działań prawnych, ale przede wszystkim edukacyjnych. Słowa Papieża adresowane do młodych mogą spełnić taką rolę. Wśród sygnatariuszy listu było Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita.

20.07

Zarząd Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita, w imieniu wszystkich członków, wystosował list do Prezydenta m. st. Warszawy p. Hanny Gronkiewicz-Waltz, w którym wyraża poparcie dla inicjatywy nazwania skweru przy ul. Ogrodowej 5 w Warszawie imieniem profesora Władysława Bartoszewskiego. Przedstawiciel OR uczestniczył w uroczystości nadania skwerowi imienia Władysława Bartoszewskiego w dn. 4.12.2016 r.

22.07

Zarząd Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita zainicjował protest przeciwko zakłamywaniu faktów historycznych przez szefową MEN i nowego szefa IPN, skierowany do Prezydenta RP. Czytamy w nim m.in.: *Wyrażamy stanowczy protest w związku z ostatnimi wypowiedziami minister Edukacji Narodowej Anny Zalewskiej o sprawcach pogromu kieleckiego oraz kandydata na prezesa – obecnie już prezesa – Instytutu Pamięci Narodowej dr. Jarosława Szarka o bezpośrednich wykonawcach mordu na Żydach w Jedwabnem. Wypowiedzi te zaciemniają i fałszują prawdę lub wręcz negują podstawowe, ustalone ponad wszelką wątpliwość (m.in. w publikacjach IPN) fakty historyczne. Niemal równoczesne pojawienie się takich opinii w ustach dwojga przedstawicieli ważnych instytucji państwowych, zajmujących się edukacją i badaniami historycznymi, nasuwa podejrzenie, że mamy do czynienia ze świadomą próbą ideologicznie i politycznie zinstrumentalizowanego podejścia do najnowszych dziejów. Grozi to nie tylko zafałszowaniem prawdy historycznej, ale także ograniczeniem wolności badań naukowych, a nawet swobód obywatelskich.*

Apel ten do tej pory pozostał bez jakiegokolwiek odpowiedzi.

28.07

26 lipca 2016 roku łódzki sąd ukarał grzywną drukarza, który złamał prawo (art. 138 kodeksu wykroczeń) odmawiając usługi wydruku organizacji działającej na rzecz równouprawnienia osób LGBT. Wyrok sądu zakwestionował Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro. W imieniu członków Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita Zarząd wyraził stanowczy sprzeciw wobec podważania niezawisłości sądów przez przedstawiciela władzy wykonawczej, który winien być strażnikiem praworządności w naszym kraju, a nie fałszywym interpretatorem przepisów prawa i Konstytucji RP.

08.08

Nieformalna koalicja polskich organizacji pozarządowych opracowała raport alternatywny na temat przestrzegania przez Polskę postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Zgodnie z procedurą został on rozpatrzony na 118 sesji Komitetu Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych. Prace koalicji, w skład której weszły następujące organizacje – Federacja na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, Fundacja TUS, Fundacja Trans – Fuzja, Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita, Kampania Przeciw Homofobii, Koalicja KARAT – koordynowało Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego.

Podczas sesji koalicję reprezentował dr Krzysztof Śmiszek – ówczesny prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego.

Komitet wydał rekomendacje wzywające m.in. do reformy prawa antydyskryminacyjnego, wzmocnienia ścigania przestępstw z nienawiści m.in. poprzez nowelizację Kodeksu karnego, a także uznanie prawne funkcjonowanie par jedнопłciowych. PTPA wraz z innymi organizacjami prawoczołowieczymi złożyło raport alternatywny do sprawozdania rządowego.

09.10

W związku z nasilającymi się ostatnio w Polsce przypadkami fizycznych ataków o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym zrodziła się inicjatywa listu do przedstawicieli władz państwowych i autorytetów religijnych w naszym kraju. List skierowany do Prezydenta RP Andrzeja Dudy, Prezes Rady Ministrów Beaty Szydło, Marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego, Prymasa Polski abp Wojciecha Polaka oraz Przewodniczącego Polskiej Rady Ekumenicznej bp Jerzego Samca, podpisali jego inicjatorzy – poeta i tłumacz Jakub Ekier, Zarząd Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita oraz Przewodnicząca Rady Programowej Stowarzyszenia.

W ciągu niecałego tygodnia pod listem podpisali się także członkowie Rady Programowej Stowarzyszenia oraz Honorowy Przewodniczący Rady – prof. Jerzy Jedlicki. Wśród sygnatariuszy znalazło się 21 organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz 341 osób indywidualnych – pisarzy, tłumaczy, naukowców, artystów, reżyserów.

10.10

Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita podpisało dwa oświadczenia zainicjowane przez Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza. Pierwsze z nich to list do wydawców portalu Interia.pl w sprawie homofobicznego felietonu Rafała Ziemkiewicza „Tęczowe pęknięcie” z 30.09.2016 r. Drugie oświadczenie miało związek z wizytą w Polsce dra Paula Camerona, przedstawianego jako „badacz środowiska LGBT”, który w swoich wystąpieniach przedstawia poglądy na zjawisko homoseksualizmu niezgodne z aktualnym stanowiskiem nauki, mogące wywołać niechęć, a nawet nienawiść, do „środowiska LGBT”.

17.10

W sobotę 15 października, w dniu Solidarności z Uchodźcami, na stołecznym placu Defilad odbyła się demonstracja „Warszawa przeciwko rasizmowi”, w trakcie której ze sceny przemawiała m. in. Paula Sawicka – przewodnicząca Rady Programowej Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita. Zwróciła ona uwagę, że coraz częściej niż z mową nienawiści mamy do czynienia z czynami nienawiści. Przypomniała o tym, że każdy obywatel ma obowiązek zgłaszać nienawistne incydenty do organów ścigania, a te są zobligowane do ścigania sprawców z urzędu. Przytoczyła również słowa Marka Edelmana o tym, że każdy kto odwraca głowę, gdy drugiemu człowiekowi dzieje się krzywda, jest współodpowiedzialny za zło.

20.10

Ponad 90 organizacji pozarządowych z całego świata, w tym Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita, podpisało się pod apelem do polskiego Prezydenta i Prezes Rady Ministrów, wzywając ich do wdrożenia zaleceń dotyczących ochrony praworządności przedstawionych przez Komisję Europejską na początku lipca tego roku. Organizacje podkreślały, że wdrożenie tych rekomendacji „to pierwsze kroki w kierunku przywrócenia w Polsce pełnej ochrony zasady praworządności”.

28.10

Zakończyliśmy opracowywanie najnowszej publikacji Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita – *Mowa nienawiści. Przewodnik dla działaczy organizacji pozarządowych*, który powstał dzięki wsparciu udzielonemu przez Fundację im. Stefana Batorego w ramach programu Demokracja w Działaniu. Jest on swoistym kompendium wiedzy na temat tego, czym jest mowa nienawiści. Zawiera też porady i sugestie dotyczące postępowania w sytuacjach, gdy my sami i nasi najbliżsi, nasze organizacje i ich współpracownicy, stają się ofiarami nienawistnych ataków.

Przewodnik jest ciągle dostępny na naszej stronie internetowej w zakładce ‘publikacje’. Został również szeroko rozpowszechniony w środowisku pozarządowym – wysłaliśmy do naszych członków i sympatyków, a także do blisko 100 organizacji pozarządowych, działających w podobnym obszarze. Dodatkowo po publikacji Przewodnika na Facebooku był on udostępniany na profilach organizacji i osób prywatnych,

10.11

Członkowie Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita znaleźli się wśród sygnatariuszy listu protestacyjnego przedstawiciel III sektora w Polsce wobec sposobu, w jaki redakcja i dziennikarze głównego wydania „Wiadomości” oraz innych programów TVP przedstawiają środowisko organizacji pozarządowych, podważając wiarygodność organizacji pozarządowych i szkalując działających w nich ludzi.

29.11

Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poznań ma zorganizowało seminarium naukowe pn. „O migracji. Między nami”, poświęcone prawu migracyjnemu. Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita objęło seminarium swoim patronatem.

30.11

W dniach 24 – 27 listopada 2016 odbył się, w tym roku w Warszawie, doroczny Zjazd EGAM (European Grassroots Antiracist Movement), stowarzyszenia europejskich organizacji praw człowieka, którego członkiem jest Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita. Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita było współorganizatorem zjazdu, a członkowie Zarządu oraz Rady Programowe OR uczestniczyli i zabierali głos na spotkaniach zjazdowych. W trakcie czterodniowego spotkania działacze z całej Europy, ale też z krajów pozaeuropejskich, dyskutowali na tematy związane z ochroną praw człowieka i działalnością organizacji. Wśród wielu punktów programu spotkania trzeba wymienić

międzynarodowe konsultacje w Sejmie oraz publiczna debata w Muzeum POLIN. 24 listopada, na zaproszenie klubu poselskiego Nowoczesna odbyły się w Sejmie RP międzynarodowe konsultacje „Komunikacja zamiast przemocy, współpraca zamiast dyskryminacji. Jak budować przestrzeń współdziałania, a nie wykluczania”, które poprowadził Krzysztof Rek. W spotkaniu wzięli udział delegaci EGAM, posłanka Joanna Scheuring – Wielgus oraz działacze Nowoczesnej, członkowie Zarządu Otwartej Rzeczypospolitej oraz przedstawiciele polskich organizacji pozarządowych – Lambdy Warszawa, Kampanii Przeciw Homofobii, Transfuzji, Amnesty International i Stowarzyszenia Miłość nie Wyklucza. 25 listopada w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN odbyła się publiczna debata „Nacjonalizm, rewizjonizm, ksenofobia – zagrożenia dla świata demokratycznych wartości”. Wśród panelistów znaleźli się prof. Danuta Hübner, Adam Michnik, Benjamin Abtan – szef EGAM oraz przewodnicząca Rady Programowej naszego Stowarzyszenia – Paula Sawicka. Debata poprowadziła członkini Rady – Aleksandra Gliszczyńska-Grabias.

06.12

6 grudnia 2016 roku konferencję prasową poświęconą m.in. przeciwdziałaniu rasistowskim atakom na zagranicznych studentów w Polsce zorganizowała w Warszawie Koalicja na Rzecz Równych Szans, skupiająca blisko 70 polskich organizacji pozarządowych, działających na rzecz praw człowieka i zasady równości. W konferencji przed Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego wzięli udział Draginja Nadażdin z Amnesty International Polska, Krzysztof Śmiszek z Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego, Małgorzata Borowska z Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej oraz Paula Sawicka ze Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita.

13.12

Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita złożyło do Prokuratury Okręgowej w Przemyślu zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z wnoszonymi okrzykami „Śmierć Ukraińcom” oraz „Przemyśl-Lwów zawsze polski” podczas tzw. Marszu Orląt Przemyskich i Lwowskich w dniu 10.12.2016 r. Okrzyki były skandowane w okolicy budynku Narodnij Dim przy ul. Kościuszki 5, gdzie mieści się siedziba Związku Ukraińców w Polsce. Organizatorami marszu były m.in. Młodzież Wszechpolska – Przemyśl oraz ONR, a patronat nad nim objęli: poseł na Sejm RP Wojciech Bokun; Instytut Pamięci Narodowej – Oddział Rzeszów; Prezydent Miasta Przemyśla Robert Choma.

14.12

Otwarta Rzeczpospolita podpisała, obok 193 innych polskich organizacji pozarządowych, apel do Prezydenta RP o zawetowanie nowelizacji ustawy Prawo o zgromadzeniach, jako niezgodnej z Konstytucją RP i ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi.

16.12.

Zwróciliśmy się listownie do parafii w Bedoniu Przykościelnym, do władz gminy Andrespol, do Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów, a także do Departamentu Dziedzictwa Kulturowego w MKiDN w sprawie znajdującej się w Bedoniu tablicy z tekstem: *BYDGOSZCZ 1.09.1939 r. – JEDWABNE 17.09.1939 r. – KONIUCHY i NALIBOKI lata 1943-1944. Mniejszości narodowe w Polsce: niemiecka, żydowska, ukraińska – egzekucją i donosem skazały Polaków na śmierć, zsyłkę na Sybir, obóz koncentracyjny, wypędzenie z domu, z kraju, wywiezienie na roboty, prześladowania. Na rzecz niemieckiego i sowieckiego okupanta zdradzili Polskę. Boże, naucz nas jak przebaczać.* W tej sprawie interweniowaliśmy już w 2012 roku, apelując o usunięcie tablicy lub zmianę napisu. Listy wysłane wówczas do proboszcza parafii w Bedoniu, do władz gminy Andrespol, a wobec braku odzewu – do (nieistniejącej już) Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji nie przyniosły skutku.

9 stycznia 2017 roku wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Jarosław Sellin przekazał nasze pismo do Instytutu Pamięci Narodowej, podkreślając że zarzuty przez nas stawiane są bardzo poważne. IPN do tej pory nie ustosunkował się do pisma.

20 stycznia 2017 roku na list odpowiedziała Sekretarz Gminy Andrespol p. Elżbieta Ciesielska. Przypomniała o autonomii jaka przysługuje Kościołowi i stwierdziła, że jedynym adresatem naszego listu powinna być parafia w Bedoniu Przykościelnym.

W trakcie całego 2016 roku członkowie Zarządu Otwartej Rzeczpospolitej uczestniczyli również w spotkaniach organizowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Fundację im. Stefana Batorego, a które dotyczyły bezpieczeństwa działaczy i organizacji pozarządowych, a także nowego otoczenia prawno-ustrojowego. Ponadto członkowie Zarządu regularnie biorą udział w posiedzeniach sejmowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Warszawa, 27 lutego 2017 r.

